യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധമം)/സർഗം 33

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
സ്വപൗരുഷേണ സ്വധിയാ സത്സംഗമവികാസയാ .
യദി നാ നീയതേ ജ്ഞത്വം തദുപായോ ഽസ്തി നേതരഃ .. 1
സ്വം കല്പിതം കല്പിതം ച പ്രതികല്പനയാ സ്വയാ .
തദേവാന്യത്വമാദത്തേ വിഷത്വമമൃതം യഥാ .. 2
കല്പനാ ചാകല്പനാന്താ മുക്തതാ യദകല്പനമ് .
ഏതച്ച ഭോഗസംത്യാഗപൂർവം സിധ്യതി നാന്യഥാ .. 3
വചസാ മനസാ ചാന്തഃ ശബ്ദാർഥാവവിഭാവയൻ .
യ ആസ്തേ വർധതേ തസ്യ കല്പനോപശമഃ ശനൈഃ .. 4
വർജയിത്വാഹമിത്യേവ നാവിദ്യാസ്തീതരാത്മികാ .
ശാന്തേ ത്വഭാവനാദസ്മിന്നാന്യോ മോക്ഷോ ഽസ്തി കശ്ചന ..5
അഹംഭാവമഥാദേഹം കിംചിച്ഛ്രേയസി നശ്യസി .
ജഗദാദി-രുചിസ്-തസ്മിംസ്ത്യക്തേ ശാമ്യസി സിധ്യസി .. 6
അചേതനാദിദം സർവം സദേവാസദിവ സ്ഥിതമ് .
ശാന്തം യസ്യോപലസ്യേവ നമസ്തസ്മൈ മഹാത്മനേ .. 7
അചേതനാദിദം സർവമുപലസ്യേവ ശാമ്യതി .
ശൂന്യാഖ്യാതഃ പരാലീനചിത്തസ്യ ചിത്ത്വഭാവനാത് .. 8
ഇദമസ്ത്വഥവാ മാസ്തു ചേതിതം ദുഃഖവൃദ്ധയേ .
അചേതിതം സുഖായാന്തരചേതനമചേതനാത് .. 9
ദ്വൗ വ്യാധീ ദേഹിനോ ഘോരാവയം ലോകസ്തഥാ പരഃ .
യാഭ്യാം ഘോരാണി ദുഃഖാനി ഭുങ്ക്തേ സർവൈർഹി പീഡിതഃ .. 10
ഇഹലോകേ യതന്തേ ജ്ഞാ വ്യാധൗ ഭോഗൈർദുരൗഷധൈഃ .
ആജീവിതം യഥാശക്തി ചികിത്സാ നാപരാമയേ .. 11
പരലോകമഹാവ്യാധൗ പ്രയതന്തേ ചികിത്സനമ് .
ശമസത്സങ്ഗബോധാഖ്യൈരമൃതൈഃ പുരുഷോത്തമാഃ .. 12
പരലോകചികിത്സായാം സാവധാനാ ഭവന്തി യേ .
മോക്ഷമാർഗമഹേച്ഛായാം ശമശക്ത്യാ ജയന്തി തേ .. 13
ഇഹൈവ നരകവ്യാധേശ്ചികിത്സാം ന കരോതി യഃ .
ഗത്വാ നിരൗഷധം സ്ഥാനം സരുജഃ കിം കരിഷ്യതി .. 14
ഇഹലോകചികിത്സാഭിർജീവിതം യാതു മാ ക്ഷയമ് .
ആത്മജ്ഞാനൗഷധൈരജ്ഞാഃ പരലോകശ്ചികിത്സ്യതാമ് .. 15
ആയുർവായുചലത്പത്രലവാമ്ബുകണഭങ്ഗുരമ് .
പരലോകമഹാവ്യാധിര്യത്നേനാശു ചികിത്സ്യതാമ് .. 16
പരലോകമഹാവ്യാധൗ യത്നേനാശു ചികിത്സിതേ .
ഇഹലോകമയോ വ്യാധിഃ സ്വയമാശൂപശാമ്യതി .. 17
സംവിന്മാത്രം വിദുർജന്തും തസ്യ പ്രസരണം ജഗത് .

പരമാണൂദരേഽപ്യസ്തി തച്ഛൈലശതവിസ്തരമ് .. 18
യത്സംവിദഃ പ്രസരണം രൂപാലോകമനാംസി തത് .
വ്യോമന്യേവാനുഭൂയന്തേ നാതഃ സത്യോ ജഗദ്ഭ്രമഃ .. 19
പ്രലയേഷ്വപി ദൃഷ്ടേഷു ജഗദ്ദൃശ്യാഖ്യവിഭ്രമഃ .
ന നശ്യതി ന ജായേത ഭ്രാന്തിമാത്രൈകരൂപിണഃ .. 20
ഭോഗപങ്കാർണവേ മഗ്ന ആത്മാ നോത്താര്യതേ യദി .
സ്വപൗരുഷചമത്കൃത്യാ തദുപായോഽസ്തി നേതരഃ .. 21
അജിതാത്മാ ജനോ മൂഢോ രൂഢോ ഭോഗൈകകർദമേ .
ആപദാം പാത്രതാമേതി പയസാമിവ സാഗരഃ .. 22
ജീവിതസ്യ യഥാ ബാല്യം ദൃഷ്ടം പ്രാഥമകല്പികമ് .
നിർവാണസ്യ തഥാ ഭോഗസംത്യാഗോ രാഗശാന്തിദഃ .. 23
തജ്ജ്ഞസ്യ ജീവിതനദീ സകല്ലോലാപ്യസംഭ്രമാ .
സമം വഹതി സൗമ്യൈവ ചിത്രസംസ്ഥേവ നീരസാ .. 24
അജ്ഞജീവിതനദ്യാസ്തു രസനാത്യന്തഭീഷണാഃ .
ആവർതാ വൃത്തിവിക്ഷോഭകല്ലോലാഃ സഹവാഹിനഃ .. 25
സർഗവർഗാഃ പ്രവർതന്തി സംവിത്പ്രസരലേശകാഃ .
ദ്വിചന്ദ്രബാലവേതാലമൃഗാമ്ബുസ്വപ്നമോഹവത് .. 26
സംവിദ്വാരിതരങ്ഗൗഘാ ഭാന്തി സർഗാഃ സഹസ്രശഃ .
വിചാരിതാസ്ത്വസത്യാസ്തേ സത്യാസ്ത്വനുഭവഭ്രമാത് .. 27
ജഗന്ത്യാകാശകോശേഽപി സംവിത്പ്രസരണഭ്രമാത് .
സന്തീവാപ്യനുഭൂയന്തേ ന തു സത്യാനി താനി തു .. 28
സംവിദ്വികാസപയസോ ബുദ്ബുദഃ സർഗവിഭ്രമഃ .
അഹമിത്യാദിസദ്ഭാവവികാരാകാരരൂപവാൻ .. 29
സംവിന്നിർവാണമജഗത്സംവിദുന്മീലനം ജഗത് .
നാന്തർന ബാഹ്യം നാസത്യം ന സത്യം സർവമേവ തത് .. 30
ചിദ്രൂപമജമവ്യക്തമേകമവ്യയമീശ്വരഃ .
സ്വത്വഭാവത്വരഹിതം ബ്രഹ്മ ശാന്താത്മഖാദപി .. 31
ബ്രഹ്മണോ നിഃസ്വഭാവസ്യ സർഗസംവേദനേ സ്വതഃ .
സ്പന്ദനേ പവനസ്യേവ കാരണം നോപയുജ്യതേ .. 32
സ്വപ്നാനുഭവവദ്ഭ്രാന്തിർബ്രഹ്മാബ്ധൗ ബ്രഹ്മവീചയഃ .
സർഗതാ വസ്തുതസ്ത്വത്ര ന സ്വപ്നോ ന ച സർഗതാ .. 33
ഏകമേവ നിരാഭാസമചിത്ത്വമജഡം സമമ് .
ന സന്നാസന്ന സദസദിദമവ്യയമദ്വയമ് .. 34
യഥാസ്ഥിതസ്യൈവ സതോ യസ്യാസംവേദനാത്മകമ് .
സംവിത്പ്രശമനം ജാതം തമാഹുർമുനിസത്തമമ് .. 35
സതോഽപി മൃന്മയസ്യേവ യസ്യാസംവേദനാത്മകമ് .
സാഹം ജഗദ്വിഗലിതം തമാഹുർമുനിസത്തമമ് .. 36
യഥാ ശാമ്യത്യസംകല്പാത്സംകല്പനഗരം തഥാ .
വേദനോത്ഥം ജഗദഹം ചിതി ശാമ്യത്യവേദനാത് .. 37
സ്വഭാവവർജം ശബ്ദാർഥാഃ സർവ ഏവ സഹേതുകാഃ .

സ്വഭാവസ്യ തു യോ ഹേതുർമുക്തിസ്തദനുഭാവനമ് .. 38
ന കസ്യചിത്പദാർഥസ്യ സ്വഭാവോ/സ്തീഹ കശ്ചന .
മഹാചിദമ്ബുദ്രവതാഃ സർവാ ഏവാനുഭൂതയഃ .. 39
മഹാചി-ദനിലസ്പന്ദാ ഏതാ ഏവാനുഭൂതയഃ .
ഏതാസ്താ ബ്രഹ്മഗഗനശൂന്യതാ ഇതി ബുധ്യതാമ് .. 40
വാതസ്പന്ദാവിവാഭിന്നൗ ബ്രഹ്മസർഗൗ വിഭിന്നതാ .
തയോസ്ത്വസത്യാ സ്വഭ്രാന്തൗ സ്വപ്നേ സ്വമരണോപമാ .. 41
ഭ്രാന്തിസ്തു താവത്-തത്ത്വാർഥവിചാരോ യാവദസ്ഫുടഃ .
വിചാരേ തു സ്ഫുടേ ഭ്രാന്തിർബ്രഹ്മതാമേവ ഗച്ഛതി .. 42
ഭ്രാന്തിസ്ത്വസത്യാ വസ്ത്വേവ പ്രേക്ഷയാതോ ന ലഭ്യതേ .
ശശശ്രൃങ്ഗവദത്യച്ഛമതോ ബ്രഹ്മൈവ ശിഷ്യതേ .. 43

അനാദിമധ്യാന്തമനന്തമച്ഛം
സമം ശിവം ശാശ്വതമേകമേവ .
സർവാം ജരാമോഹവികാരഭാര+
ഭ്രാന്തിം വിമുച്യാമ്ബരഭാവമേഹി .. 44

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ സത്യാർ/ഥോപ+ന്യാസ-യോഗോ നാമ+
ത്രയസ്ത്രിംശഃ സർഗഃ .. 33 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
14.12.2023